

Expo in KADOC Leuven toont hoop en creativiteit achter tralies

Kunst als hoogste vorm van hoop

Met de tentoonstelling *My Dream. Art in Prison* in KADOC KU Leuven krijg je een unieke inkijk in de creatieve wereld van gedetineerden, een plek waar kunst uitgroeit tot een taal van hoop, waardigheid en verbinding.

Tony DUPONT

Art Without Bars uit Bertem startte een kwarteeuw geleden als een vzw die zich toelgt op kunstbeoefening door gedetineerden en forensische patiënten. Ze combineerde al die tijd creatieve ateliers en bood deelnemers een zeldzame ruimte voor zelfexpressie. Art Without Bars vond daartoe inspiratie bij Hubert Lantiers (1929-2006), de Belgische gevangenisalmoezenier die als 'de engel van de gevangenis' wereldwijd bekendheid verwierf door zijn werk in Peru. Deze pater zette zich daar onvermoeibaar in voor de vrijlating van honderden onterecht veroordeelde gevangenen. Zijn overtuiging dat menselijke waardigheid de basis vormt van herstel en re-integratie is ook voelbaar in deze expo.

Parcours

My Dream. Art in Prison spreidt zich uit over de volledige KADOC-site: van de Onze-Lieve-Vrouw ter Koorstkapel en de Laportakapel tot de pandgangen en de tuin. Het resultaat is een indrukwekkend parcours dat niet alleen confronteert, maar ook raakt. Kunstwerken die ontstaan in gevangenschap gaan er in dialoog met hedendaagse kunstenaars die reflecteren over schuld, straf en verzoening.

Agnès Rammant: 'Gedetineerden hebben het recht om hun kunst te tonen'. © Tony Dupont

'Kunst ontstaat vanuit een droom. Het is misschien wel de hoogste vorm van hoop, zeker voor mensen die hun vrijheid verloren hebben', zegt Agnès Rammant, samen met Luc Vints (KADOC) curator van *My Dream. Art in Prison*. 'Het gaat om veel meer dan artistieke ontwikkeling. Kunst in de gevangenis is expressie, therapie en hoop, maar ook communicatie met de buitenwereld. Mensen in detentie willen via hun creativiteit een boodschap meegeven aan de samenleving. Het zijn scheppende mensen. Door kunst brengen ze iets wezenlijks van zichzelf naar buiten.'

Vrijheid

Achter het project schuilen vele jaren van voorbereiding, overleg en volgehouden engagement. 'Het vraagt veel tijd om toestemming te krijgen voor workshops in gevangenis. Je moet directies overtuigen en niet iedereen staat daar meteen voor open. Kunst staat eigenlijk lijnrecht tegenover het systeem. Kunst is vrijheid, terwijl een gevangenis draait rond controle. Nochtans

ben ik overtuigd van de maatschappelijke betekenis ervan. Gedetineerden hebben het recht om hun kunst te tonen. Daardoor ontstaat een genuanceerder beeld van mensen die fouten hebben gemaakt. Dat is essentieel voor hun re-integratie. Het gaat over het teruggeven van waardigheid door middel van kunst. We hopen dat overheden meer ruimte zullen geven aan dergelijke creatieve programma's zodat ook mensen buiten de muren hierover met elkaar in gesprek kunnen gaan.'

Wat de tentoongestelde kunstexpressies typeert, is de kwetsbaarheid die ze uitstralen. Maar even opvallend is de veerkracht die eruit spreekt. Ze tonen een kant van detentie die zelden zichtbaar wordt: de mens achter het dossier. Een opvallend onderdeel van de expo is gewijd aan schaduwkunst. Met eenvoudige figuren op stokjes, maar ook via dans, mime en beweging, vertellen deelnemers verhalen die vaak moeilijk onder woorden te brengen zijn. In de pandgangen maak je kennis met de evolutie van het gevangeniswezen en met

de voortdurende zoektocht naar een menswaardigere vorm van detentie. Zo wordt onder meer het verhaal verteld van Simone Ponnet, een Vlaamse zuster die jarenlang almoesier was in Rikers Island Prison in New York. Later richtte ze in de Bronx

'Kunst in de gevangenis is verbinding en hoop'

het Abraham House op, een detentiehuis avant la lettre. Agnès Rammant: 'Wie de tentoonstelling bezoekt, vertrekt niet met pasklare antwoorden op vragen over schuld, straf of gerechtigheid. Wel met een diepere kijk op de mens achter de feiten.'

My Dream. Art in Prison is gratis te zien in KADOC in Leuven (Vlamingenstraat 39), nog tot en met 9 augustus.

De keuze van

Erik DE SMET

Kunst als vorm van hoop

EXPO

Een aangrijpende tentoonstelling in KADOC toont kunstwerken die tot stand kwamen samen met gedetineerden, én werk van hedendaagse kunstenaars zoals Sam Dillemaans, die schuld en geweld in beeld brengen. Het tweede luik van de expo, in de pandgangen, belicht 25 jaar Art Without Bars, opgericht in 2000. Dit gebeurde vanuit de overtuiging dat kunst en cultuur bijdragen aan de humanisering van detentie en na de straf de kans op re-integratie van gedetineerden en geïnterneerden vergroten. Aan de hand van archiefstukken leren we ook hoe sinds de achttiende eeuw gewerkt werd aan een meer menswaardige benadering van detentie. De werkstukken van gedetineerden zelf raken het meest: er lijkt eigenlijk weinig verschil met andere kunst, alleen de context van het ontstaan is anders. Van de Duitse schilder Gerhard Richter lezen we er een bijzondere uitspraak: 'Kunst is de hoogste vorm van hoop'.

My Dream. Art in prison, in KADOC-KU Leuven, Vlamingenstraat 39 - 3000 Leuven, tot 9 augustus.

In KADOC kan je terecht voor een dubbele tentoonstelling. © RR